

Saddhammapatthaṭṭhāṇe Vuttiyopadesakānaṃ Kiccaṃ: Parivīmaṃsanamekaṃ

Ven. Matibembiye Seelananda¹, Ven. Mahiyangane Pemaloka²

Uddēsavarō

“Dukkho loka patiṭṭhitō” itihidaṃ tathāgatappavedita-dhammānusāreṇa satto dukkhena viparināmaṃ āpajjhati. Tattha rogā dvippakāraṃ. Taṃ kāraṇaṃ buddhadesita rogasuttānusāreṇa evaṃ veditabbaṃ “Dveme bhikkhave rogā katame dve? kāyiko ca rogo cetasiko ca rogo. dissanti, bhikkhave, sattā kāyikena rogena ekampi vassaṃ ārogyaṃ paṭijānamānā, dvepi vassāni ārogyaṃ paṭijānamānā... bhiyopi ārogyaṃ paṭijānamānā. Te, bhikkhave, sattā sudullabhā lokasmiṃ ye cetasikena rogena muhuttamapi ārogyaṃ paṭijānanti, aññatra khīṇāsavehi.” Tenantare cittaṃ sabbakāraṇesu pamukantīti sugatopadesane āgataṃ. Manōpubbangamāya cetasikarogo pabhavanti. Iminā kāyo ca dubbalyaṃ bhavati. Manussā kāyika rogehi bhayaṃ āpajjati. Dhammānusārēna cittaṃ saṃvegitaṃ. Imassa dvinnameva vattamāne bhesajjhānī vattanti. Tāni osadhaṃ ca upadesakaṃ ca dvidhākārāni. taṃ upadesanaṃ sabbaroganivāraṇāya upanissayaṃ bhavati. (hetuṃ paṭicca sambhūtaṃ hetu bhaṅgā nirujjhati) vattamānamhi upadesanaṃ yebhuyyena yuñjanti. tattha buddhopadesanaṃ ekānsaṃ. tasmīṃ upadesane niyutta vuttika upadesakehi dhammakāraṇaṃ saṅgahita upadesanaṃ āpajjhati. Imāya buddhopadesanāya ajjatanadivase buddhopadesanaṃ nāma visesa ajjhāpana majjaṭṭhānī saṃdissanti.

Imasmiṃ ekacce sammā dhammaṃ vijānanti. Tatheva ekacce taṃ yathāvidaṃ na jānānti. Tathārūpena sevālābhinaṃ sevādāyakaṃ sammā paricaranti. Ajānantā sāraddhammaṃ asāravasena pakāsentī. Taṃ sevālabhikāya asammānanāya saṃvattati. Idhaṃ kho pana sāvajjamagga upanissāyati. Katañca ime dvidhākāra upadesaka dhammānukulena upadesanaṃ dadanti. Ettantare,

- Jātaka kathā
- Apadāna kathā
- Upamā kathā
- Nidāna kathā

1. Undergraduate, University of Sri Jayewardenepura, Nugegoda, morapaya1994@gmail.com

2. Undergraduate, University of Sri Jayewardenepura, Nugegoda.

Etthāvatā ca anekavidha suttānusārena ca anugacchanti. Parantu ime upadesakā pacchimoto āgata paṭiggahaṇameva paṭipajjanti. asmiṃ pattike paṭichināgata lakkhaṇaṃ na ārōcayāmi.

Priyesanapañhaṃ

Imassmiṃ vattamāne bahujanā upadesanāya gacchanti. Parantu taṃ kamopāyaṃ pacchimadesāyattaṃ pācīnanāma aññataraṃ bhāvitanti diṭṭhabbaṃ. pācīnopadesanā antaraṃ sugatopadēsanam ativisiṭṭhaṃ bhavati. “Paradukkhe sati sādunaṃ hadayaṃ kampanaṃ karōṭīti karuṇā” vasena saṃgīti kāraṇaṃ thoka thokaṃ pācīnavidhikkhamam paṭicīnavidhikkamena saddhiṃ sammissayatīti veditabbaṃ.

Tenāhaṃ imaṃ pattike gavessana pañhaṃ pana sādhudhammapacāraṇāya vuttikopadesanā bahulikatena skkosīti mayihaṃ pañhaṃ sandassayāmi.

Nayavāro

Yattha yattha Upadesakā tattha tattha gantvā pañhaṃ pucchīyate. Pavattiteca pana lakkhaṇaṃ viditvā api ca sabbāni upadesana aṃgāni ca ñāpetuṃ agameṭī. Mūlāgantha ajjhanaṃ ca sammukha sakacchāyaṃ ca gavesanaṃ icchāma.

Sakacchavaro

- Vuttika upadesakena saddhammaṃ nāma bījaṃ vapituṃ maggaṃ dassanaṃ asmiṃ pamukha ārammaṇaṃ Tenārammaṇaṃ upasaṃkameyyama upasaṃkamtivā eva.
- Bahussutāṃ ca dhammadhārānaṃ ca vinayadharānaṃ ca sabbaññūtānaṃ ca sabbesānaṃ paṇḍitānaṃ Bodhiṃ pavaḍḍhayituṃ.
- Ajjhāpanatṭhānaṃ paṭiyādapana
- Sannivedana abhivaḍḍhanaṃ

Ye Dhammaṃ vijānanti te paṇḍitāti vadanti. Tesam parikkappaṇaṃ dhammōpadesanasmiṃ abhivaḍḍanāya bhavitabbaṃ. Tassa hetuṃ, dhammaṃ sāvjjena bahubhāsakā vadanti. Bahubhāsaka dhammaṃ sāvajja atthena vadanti. Api ca anavabodhena ca bhāsati. Imaṃ chiddaka abhipuranaṃ karituṃ, kattabbaṃ Dhammaṃvijānana puggalaṃ bahuṃ. Tassatthāya Buddhopadesanaṃ ayatanāni ṭhapāpetabbaṃ. Vattamāne īdisa ṭhānāti honti. Tattha Upadesanaṃ ajjhānaya anuggahaṃ dullabhaṃ.

Imaṃ nissāya paṇḍitaṃ janaṃ ca majjhātṭhānaṃ paṭiṭṭhitaṇca vaṭṭati. Tadā divasena eva parisamajjhe imaṃ upadesana niccaṃ sannivedanaṃ kātuṃ ucitaṃ. Seyyathāpi imāni tīni kāraṇāni anupubbena sampunne idhaṃ upadesa paṭipāṭiyaṃ abhivaḍḍanāya hōti.

Aññataro pacchimadesa potthakānusārena Upadesakā upadesana vuttike yuttanti. Tenantare tepiṭakāgata lakkhaṇaṃ ca bhavati. Taṃ nissāya niravajjha dhammaṃ pakasetuṃ veditabbaṃ. Tāya Bodhiṃ icchanti. Tatheva sabbameva Bodhiṃ icchanti. Tathāvidhaṃ laddha ñānavantā upadesena yuñjeyya amhākaṃ patthanam siddhimatthi. Idhāni kho pana mahantaṃ bhavati. Tathānurūpena idhaṃ pariyesanaṃ mayantaṃ payojanaṃ. Taṃ manussānaṃ sandiṭṭhikaphalaṃ bhunjituṃ sukhamaggaṃ hoti. Tāya nissaya pana,

Kisāgotami kathā

Paṭācārā kathā

Upāli kathā

Saccaka kathā

tathādivasena. Tenāgata lakkhaṇaṃ evaṃ veditabbaṃ. “Kālena vakkhāmi no akālena, Bhūtena vakkhāmi no Abhūtena, Saṇhena vakkhāmi no Pharusena, Atthasaṃhitena vakkhāmi no Anattasaṃhitena, Mettacittena vakkhāmi no Dosantarena.” Vuttakādivasena asmiṃ mātike evarūpaṃ sārāphalaṃ labhitaṃ sakkosi. Upadesakā “Attānamava paṭhamaṃ - patirūpe nivesaye, ovadeyyanusāseyya – Asabbaca nivāraye” evaṃ yuttosi. Iminā kāraṇena sādudhammapacāraṇāya hetuṃ bhavati. Ajānantassa Dhammāvabodhaṃ vaḍḍhati. Parantu “Adhammavādī Dhammaññū – vinetuṃ kena sakkhati” tathāvidhapuggalā upadesanena sikkhāpesuṃ na sakkosi. Imaṃ lakkhaṇaṃ channa vatthuṃ nayena anubhujjhitabbaṃ.

Sīhaladīpe vuttika upadesakā mūlikaṃ katvā idhaṃ pariyesanaṃ kātuṃ icchāma. Ettantare COLOMBO nāma nagarasmīṃ evaṃ Upadesakena imaṃ pariyesanaṃ karituṃ apekkhāma. Taṃ nissaya sabbadīpaṃ āvaraṇaṃ karituṃ na sakkoma. Tatheva bhikkhunā Dhammadesanāgata upadesanaṃ na pucchāma.

Pamukapadāni: Upadesakā. Buddhopadesanaṃ. Mano. Sattā. Sevālābhikā.

Upanisevita Ganthanāmāvalī

Paṭhamaka mulāsāyāni

අංගුත්තර නිකාය, IV, VX, රෝග සූත්‍රය, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා (පුනර් මුද්‍රණ), බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, 2005.

මජ්ඣිමනිකාය, මජ්ඣිමපණ්ණාසපාළි, හික්කුවගේගො, චූළමාලුකා සූත්‍රය. බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා (පුනර් මුද්‍රණ), බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, 2005

මජ්ඣිමනිකාය, මූලපණ්ණාසකපාළි, සීහනාදවගේගො, අනුමාන සූත්‍රය, බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා (පුනර් මුද්‍රණ), බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, 2005

Dutiyamūlāsyaṇī

ඥාණස්සර හිමි, පාතේගම, 2006, බෞද්ධ මනෝවිද්‍යා ආකල්පය, ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ.

නිශ්ශංක, එච්. එස්. එස්, බෞද්ධ මනෝ විකිත්සාව, 2001, ගුණසේන සමාගම, කොළඹ.

පෙරේරා, ඥානදාස, 2005, මනෝ ප්‍රතිකාර, සහරා මුද්‍රණය කොළඹ.

සද්ධාරතන හිමි කනත්තේගොඩ, 2011. බුදුහාමුදුරුවෝ මනෝ වෛද්‍යවරයෙකි. සරස්වතී ප්‍රකාශන, දිවුලපිටිය.

Jayasinghe, R., 2003. මනෝ විද්‍යාත්මක උපදේශන ප්‍රවේශය. Author, Mathugama.

Manurathna, M.A., 1995. ආගම දර්ශනය හා සදාචාරය: පෙර-අපර දිග ආගම් පිළිබඳ විවරණයකි. M.A. Manuratna, Panadura.

Pemarathana Himi, S., 2010. බෞද්ධ මනෝවිද්‍යාව. Dayawansa Jayakodi, Colombo.

Atirekamūlāsyaṇī

<https://mahamegha.lk/2016/06/24/mano-chikithsawa/>

<http://www.budusarana.lk/budusarana/2014/10/15/tmp.asp?ID=vision02>